

Hagen in Aachen

door Ingrid van Wilsum & Jack van Dongen

Enige jaren geleden heeft het operahuis “Theater an der Wien“ een verkorte versie van *Der Ring des Nibelungen* op de planken gebracht. Een team bestaande uit Tatjana Gürbaca (regisseur), Constantin Trinkts (dirigent) en Bettina Auer (dramaturg), heeft het Ring-materiaal geselecteerd op drie figuren uit de tweede generatie: Hagen, Siegfried en Brünnhilde. Uit deze selectie ontstonden 3 opera’s van ca. 3 uur.

Theater Aachen heeft *Hagen* dit seizoen op het repertoire gezet. Het is de bedoeling dat de komende delen in de volgende seizoenen worden opgevoerd. Aan het basismateriaal heeft regisseur Johannes von Matuschka een eigen invulling gegeven. Wij bezochten de laatste voorstelling op 19 december jl.

Bij ons bleef de vraag of het verhaal geen geweld werd aangedaan. Om iets naders over de enscenering te weten te komen bezochten we de toelichting. Nou, daar werden we niet wijzer van. De mevrouw van de educatieve dienst behandelde het *Ring*-verhaal en lepelde daarna pagina 7 en 8 van het programmaboekje op.

De voorstelling

Het doek gaat op en we zien de drie hoofdfiguren uit deze trilogie rondjes lopen aan een koord, vastgehouden door de Nornen. Ze rennen tot Siegfried er dood bij neervalt. Op een achterschermbescherm verschijnt Erda die ons toespreekt. Deze eerste scène komt geheel uit de *Götterdämmerung*. Hierna begint de eerste akte: Hagens droom. Het blijkt een raamvertelling, beginnend met de scène uit *Götterdämmerung*, waarin Alberich in een droom verschijnt aan zijn zoon Hagen. Hij draagt deze op

Siegfried arriveert bij de Gibichungen

om de ring op te sporen die hij kwijt is geraakt aan Wotan en die nu in het bezit is van Siegfried.

Al dromend beleeft Hagen het *Rheingold*-verhaal: hoe zijn vader bij de Rheintöchter het goud steelt waaruit een ring gesmeed wordt. Met de macht van de ring heeft Alberich zijn broer Mime gedwongen een ‘Tarnhelm’ te smeden die onzichtbaar maakt en Alberich nog meer macht geeft. Vervolgens komt door list en bedrog van Loge en Wotan de ring in hun bezit.

De tweede akte, Hagens intrige genaamd, speelt zich

voornamelijk af aan het hof van de Gibichungen. Alles uit het boekje van de *Götterdämmerung*: Siegfried arriveert aan het hof, maakt kennis met Gunther en Hagen, sluit een bloedbroederschap, krijgt een drankje en wordt verliefd op Gutrunne.

Samen met Gunther gaat Siegfried Brünnhilde van de heuvel halen hetgeen onder dwang gebeurt. Op het hof aangekomen ziet Brünnhilde Siegfried aan de zijde van Gutrunne en voelt zich bedrogen, zweert wraak en vindt in Hagen de partner die Siegfried doodt. Het bezoek van Alberich vervalst, want dat is aan het begin al verwerkt.

Hagen met zijn Männer

Tot slot komt Hagen weer in ochtendjas op en gaat op de rand van het toneel liggen, suggererend dat hij alles gedroomd heeft. Op het toneel speelt zich een scène uit *Rheingold* af. Op een achterscherm verschijnt Erda die o.a. zegt: Alles was ist, endet.

De regisseur heeft ervoor gekozen dat water een belangrijke rol speelt. Alberich steelt het Rheingold in de vorm van water. Het is gesleep met kratten bronwater. In de tweede akte staat centraal op het toneel een waterkraan, de zangers krijgen allemaal een beker en deze worden met water gevuld. Brünnhilde wordt door Gunther binnengevoerd en smacht naar water. De droogteperiode is in de encenering niet genoeg uitgewerkt. Anatomie is ook niet de sterkste kant in de regie: Alberich komt op met een enorme penis, meer een olifantenslurf, die hij afrukt als de Rheintöchter zijn avances afwijzen (de toelichting heeft het over ontmannen), maar verwekt later wel Hagen bij de moeder van de Gibichungen. Reproductietechnieken uit de moderne tijd?

De originele muziek van Wagner uit *Das Rheingold* en *Götterdämmerung* is zo behendig aangevuld met tussenstukken, dat wij het verschil niet hoorden. Het Sinfonieorchester onder leiding van Christopher Ward speelde redelijk en soms wel wat te hard. De Georgier Avlandil Kaspeli zong Hagen zeer overtuigend met een mooie stem. Een prettige hernieuwde kennismaking - we hadden hem al gezien en gehoord in de rol van Fafner in Chemnitz en als Hundung in Karlsruhe.

Sonja Gornik (Brünnhilde) zong met teveel vibrato. De overige rollen waren qua zang redelijk ingevuld.

Siegfrieds Tot

Al met al hadden wij een boeiende avond in dit kleine theater en zien uit naar de volgende delen.